

Літопис події

ТРЕТІЙ ФРАНКОЗНАВЧИЙ ПЛЕНЕР ІНСТИТУТУ ІВАНА ФРАНКА НАН УКРАЇНИ НА ГУЦУЛЬЩИНІ

Продовжуючи традицію організації щорічних виїзних усеукраїнських конференцій, науковці Інституту Івана Франка НАН України спільно з Науковим товариством імені Шевченка 9–11 червня 2017 р. провели свій третій франкознавчий пленер ““Дивлячись на цей гірський світ...”: літературознавчі виміри”, що відбувся в рамках днів пам’яті Івана Франка.

Після зустрічі у Львові, в Інституті Івана Франка, учасники конференції вирушили до села Бистрець Верховинського р-ну Івано-Франківської області, де колись мешкав Станіслав Вінценз – польський письменник, філософ, перекладач, автор тетралогії “На високій полонині”.

На врочистому відкритті конференції з вітальним словом виступили заступник директора з наукової роботи Інституту Івана Франка НАНУ *А. Швець*, доцент кафедри українського літературознавства та компаративістики Житомирського державного університету імені Івана Франка *Г. Левченко*, завідувач науково-дослідного відділу “Музей “Іван Франко і Київ”” Музею видатних діячів української культури Лесі Українки, *М. Лисенка*, *П. Саксаганського*, *М. Старицького* в Києві *Л. Каневська*, доцент кафедри української літератури ім. акад. *М. Возняка* ЛНУ імені Івана Франка *Н. Федорак*. До привітань долучилися також науковий співробітник музею Івана Франка у Криворівні *В. Зеленчук*, голова Бистрецької сільської ради *М. Хімчак* та директор народного дому “Просвіта” *І. Потяк*.

Конференція тривала впродовж трьох днів за такими основними тематичними напрямками: соціокультурна антропологія гір, фольклористична призма їх осягнення, художня репрезентація гірської топіки та біографічна контактологія.

У засіданні першої секції (голова – *М. Гірняк*, секретар – *М. Котик-Чубінська*), що мала назву “Дух гір (екзистенційно-антропологічне осягнення)” взяли участь дев’ять доповідачів, які у своїх дослідженнях теми гір у літературі показали різні ракурси сприйняття гірського ландшафту. Роботу засідання розпочав декан філологічного факультету ЛНУ імені Івана Франка *С. Пилипчук* із доповіддю “Франкові “Петрії і Добошуки”: вершини і низини людського духу”. *О. Войтків* (Інститут франкознавства ЛНУ імені Івана Франка) ознайомив слухачів із модерністичними тенденціями роману *І. Франка* “Лель і Полель”. У наступних доповідях ішлося про сакральність гірського часопростору в новелістиці *Марка Черемшини* (*І. Стеф’юк*, Чернівецький національний університет ім. *Юрія Федьковича*), про символічний простір гори як конструкції світу в “Сьомому небі” *Р. Іваничука* (*М. Гірняк*, ЛНУ імені Івана Франка), про самотність, певну межову відстороненість і шляхетність підгірського простору *Добромила* у прозі *Галини Пагутяк* (*О. Левицька*, Українська академія друкарства). Несподіваний ракурс осмислення теми гірського життя репрезентувала *А. Швець* (Інститут Івана Франка) у виступі ““Розумом, шляхетністю коня стоїть цей світ!” (аксіологія культу коня у творах *С. Вінченза* та *Н. Кобринської*)”. Про соціальний

аспект добра і зла розповіла *М. Котик-Чубінська* (Інститут Івана Франка) в доповіді “Діла і дні підгірського життя в поезії Івана Франка”. *Д. Ільницький* (Інститут українознавства ім. І. Крип’якевича НАНУ) звернувся до проблеми “національного мистецтва” та / як універсалізації ідей на прикладі досвіду Б. І. Антонича. Фольклорознавчий характер мала доповідь *М. Луцюк* (ЛНУ імені Івана Франка) “Колядкова традиція Гуцульщини у системі народних цінностей”.

На другій секції – “Художня семіосфера гірського топосу” – головував М. Легкий, секретарем була О. Салій. *М. Легкий* (Інститут Івана Франка) присвятив свій виступ осмисленню локусів гір у гуцульській прозі І. Франка. Тему далеких і близьких вершин у творах І. Франка і Дж. Р. Р. Толкіна було осмислено в доповіді *М.-М. Дерев’яної* з Інституту Івана Франка. *О. Салій* (Інститут Івана Франка) зосередила увагу на епістолярії та нарисових статтях відомого на Гуцульщині письменника, етнографа і громадського діяча П. Шекерика-Дониківа (“Моя душа летить в наші високі кичери”: топос гуцульських гір в епістолярії та нарисах Петра Шекерика-Дониківа”). Над питанням хронотопу Гуцульщини у творах І. Франка та С. Вінченза розмірковував *В. Зеленчук*. Філософську тему часу продовжила й розвинула *Г. Лишак* (Інститут Івана Франка) у доповіді “Століття минали, наче пори року, а роки були наче години...”: поетика часопростору у творах Германа Гессе “Фальдум” і “Таємнича гора”. *Г. Левченко* у своєму виступі звернулася до проблем семантики й художніх функцій топосу гір у творчості Лесі Українки, а *Н. Мочернюк* (Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника) – до образів гір у творах художника й поета С. Гординського. Життєтворчі синтези та глибинні інспірації поета О. Лишеги окреслила *М. Барабаш* (Інститут Івана Франка). На “один рядок з одного віршотвору зі збірки Б. Задури “Пагорб крота” і те, що довкола нього” звернув увагу у своєму виступі літературний критик *І. Котик*, загостривши інтерес слухачів до творчості знаного польського письменника.

Засідання третьої секції під назвою “Вектори життєтворчих взаємин (контактологічний та компаративістичний дискурси)” (голова – Л. Каневська, секретар – М. Лапій) розпочалось із доповіді *Н. Федорака* “Гори у барокових “садах” Софронія Почаського та Григорія Сковороди”. Ландшафтно-просторову тематику гірської конференції підхопив *А. Месропян* (Наукова бібліотека ЛНУ імені Івана Франка), який у своєму виступі “Де перетинаються гори вірменські та карпатські – міф і реальність?” розповів цікаві легенди про виникнення гір, про “живі гори” та “гори, що зближують”, “гори, що ходять” і “гори як міст традиції”. Далі бесіду вели навколо проблем біографічної контактології. *О. Луцишин* та *М. Лапій* з Інституту Івана Франка окреслили різні грані життєтворчих взаємин І. Франка з В. Прокоповичем і “гуцульським адміралом” Я. Окуневським. *Г. Кутащук* (Верховинський історико-краєзнавчий музей “Гуцульщина”) висвітлила стосунки І. Франка з господарем Криворівнянської садиби В. Якіб’юком. *І. Медвідь* (Інститут релігії та суспільства Українського католицького університету) виявив особливості еволюції ставлення О. Назарука до І. Франка: від “Велетня духу” до “Предтечі большевизму”. У доповіді *Н. Фарини* (Інститут франкознавства ЛНУ імені Івана Франка) йшлося про Франка та І. Нечуя-Левицького; зокрема, з мовознавчого ракурсу було проаналізовано полеміку про “сьогочасну часописну мову в Україні”. Директор Літературно-меморіального музею Івана Франка у Криворівні *Г. Луцюк* розглянула розмаїту й маловивчену художню франкіану гуцульської художниці, письменниці, етнографа П. Плитки-Горицвіт, а *Л. Каневська* за допомогою візуальної презентації ознайомила учасників із “музейними скарбами” – невідомим портретом І. Франка авторства Ф. Красицького, що зберігається в Музеї видатних діячів української культури в Києві.

Фахові, змістовні виступи викликали неабияке зацікавлення й супроводжувались жвавими обговореннями. Органічним продовженням конференційної програми стала мандрівка в гори з села Бистрець через урочище Гаджина на гору Шпиці (1863 м над рівнем моря) – одну з вершин Чорногірського хребта. 11 червня учасники конференції побували в Бистрецькій Церкві Успіння Святої Анни (збудована в 1872 р.), одному із кращих зразків гуцульської церковної архітектури, а також відвідали Етнографічний музей старожитностей Гуцульщини у Криворівні.

За матеріалами конференції заплановано видання збірника наукових статей.

Отримано 18 липня 2017 р.

*Галина Лишак
м. Львів*

